

Билим — карыбас,

Жыл тогочор алдында Кыргызстандагы көрүнүктүү окуу жайлардын бири – Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин ректору, профессор Себахаттин Балжы жана университеттин биринчи проректору, профессор Асылбек Кулмырзаева менен жолугушуу, өткөн жылдардагы иштер, алдыдагы пландар тууралуу ой бөлүштүк.

Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин ректору, профессор Себахаттин БАЛЖЫ:

Студенттер Нооруз майрамында

“Биздин күчүбүз, ийгилигибиз – биримдигибизде жана ынтымагыбызда”

– Себахаттин мырза, Кыргыз-Түрк “Манас” университетине быйыл 20 жыл толду. Бул жылдардын аралыгында эң негизги жетишкендиктер деп кайсы ийгиликтерди баса белгилеп айтар элеңиз?

– Университетибиздин ачылыгына болгону 20 жылдын жүзү болуп олтурат, анткен менен тажрыйбалуу окуу жай катары айта турган нерселерибиз көп. Себеби Түркия Республикасынын жана Кыргыз Республикасынын кылымдан бери жыйнаган тажрыйбасын эске алуу менен арбын иштер жасалды. 20 жылдагы иштерге кыскача токтолсок, бир кыйла иштер жүзөгө ашырылды. Биринчиден, 2015-жылдан баштап, жетекчилик системасын алмаштырдк. Бул мурдагыдай салттуу жетекчилик эмес, заманбап университетке жараша учурдун талабында иш алып барган жетекчилик. Университет 2011-жылдан тарта дүйнөлүк заманбап окуу жайы катары таанылды. Анткени долбоорлорду өзгөртүп, өнүктүрдүк. Болон процесси менен ийгиликтүү иштедик. Экинчиден, билим берүү менен илим изилдөө иштеринин сапатына айрыкча көңүл бурулуп, заман талабына ылайык билим берүү программалары кабыл алынды. Бул маселенин үстүндө 3 жыл иш алып бардык. Натыйжада кыргыз Өкмөтү, Билим берүү жана илим министрлиги менен биргелешип иштеген бул программалар кабыл алынып, алардын негизинде окуу процессин жүргүзө баштадык. Үчүнчүдөн, бизде материалдык-техникалык базага абдан маани берилет. Өзүңүздөр

билесиздер, билим берүүнүн сапаты материалдык-техникалык база жакшы болмоюн, натыйжалуу болбойт. Университетибизде 2011-жылга чейин 9 лаборатория бар болсо, акыркы 3-4 жыл ичинде мыкты материалдык-техникалык базага ээ 40тан ашык лабораторияларды түздүк. Бүгүн компьютердик кабинеттерден сырткары, бүгүнкү күндөгү эң заманбап 50дөй лабораториябыз бар. Борбордук Азияда мындай лабораториялары менен Кыргызстан сыймыктанса болот. Дагы бир жетишкендигибиз, өлкөдөгү алдыңкы телестудиялардын катарына кире турган өзүбүздүн телестудиябызды да ачтык. Телестудияны ачууга 1 млн. 200 миң доллар жумшалды. Жалпылан айтканда, КТМУ бүгүнкү күндө техникалык-материалдык шарттары боюнча да үлгүлүү жогорку окуу жайы.

Албетте, биздин алдыбызда эң башкысы сапаттуу билим берүү милдети турат. Бүгүн Кыргыз-Түрк “Манас” университетинде эң мыкты окутуучулар иштейт десем жаңылышпайм. Ушул тапта Түркиянын 6 алдыңкы университетинен окутуучулар тандалып келип, студенттерге билим беришүүдө. Учурда окуу жайда 60тан ашык профессор, 50 доцент, 30дан ашык жаш илимпоздор эмгектенишет. Дагы бир баса белгилеп кете турган нерсе, 2010 жылы эл аралык илимий журналдарда жарыялан-

ган макалалар 10дон бир аз ашыгыраак болсо, 2014-жылдын аягына алганда 112 болду. Чынын айтканда, бул дагы башкаларга өрнөк боло алат. Кыргызстанда болгон университеттер, академиялар менен университетибизди салыштырсак, 5 жыл ичинде билим берүү жана илим изилдөө иштеринде саны дагы, сапаты дагы жагынан алдыда туруп,

лим берген мектептер боюнча алдыда көп иштерди пландап жатабыз. Азыр окуу жайыбыз 7 программа боюнча иш алып барууда. Алдыда дагы жаңы программалар түзүлөт, алар: электр тармагы, механика, курулуш ж.б. жаатындагы программалар болот.

Ал эми факультеттер тууралуу айтсам, 20 жылдык тажрыйбабыз-

корчулар кеңешинин жыйынында сунуш киргизебиз. Алардын чечими боюнча академиялык иштер жүргүзүлөт.

– “Кыргыз-Түрк “Манас” университети мындан да бийик сереге чыгарыш үчүн эмне кылуу керек деп ойлойсуз?

– Биринчиден, Кыргызстандын коомун колдоо максатында технологиялык парк курууну көздөп жатабыз. Азыр технологиялык борбор иш алып барууда. Биз башка мамлекеттердин тажрыйбасын эске алып, мыйзам даярдап, аны Өкмөткө, Жогорку Кеңешке жибердик. Эгерде бул мыйзам кабыл алынып калса, Кыргыз-Түрк “Манас” университетинде биринчи технопарк ачылат. Технопарктын ачылышы чоң мүмкүнчүлүк берет, ал жеке сектордун өнүгүшү, университеттин дүйнө менен байланышы, иштеши үчүн абдан керек. Биз Жогорку Кеңештен технопарк жөнүндө мыйзамды тезинен кабыл алып беришин суранат элек. Экинчи маселе – биз 2 диплом алуу программасын киргизүү. Маселен, Россия, Америка, Европанын университеттери менен келишим түзүп, эки же үч жыл ал жакта окуп, эки университеттин дипломун бул жерден алуусуна шарт түзүү. Анда студенттер эки өлкө тааныган дипломго ээ болот.

– 20 жылдык маракеми маңыздуу белгилеген жашынсыздар. Сиз окутуучуларга, студенттерге, жалпы эле Түрк дүйнөсүнүн элине жаңы жыл алдында кандай каалоо-тилек айтыңыз келет?

– Кыргызстандын боордош элине, биринчиден, тынчтык, ден соолук, иштерине албан-албан ийгилик каалайм. Биздин ортобузда биримдик, ынтымак болсун. Анткени, биздин күчүбүз, ийгилигибиз – биримдигибизде, ынтымагыбызда!

Заманбап студенттер үйү

Кыргыз-Түрк “Манас” университети Борбор Азияда бренд болду.

– Эл аралык байланыштарды көңүлдөн чыгарбайсыздар. Ушул тапта дүйнөдөгү кайсы чоң билим берүү мекемелери менен алакаңыздар бар?

– Эл аралык байланышка “Манас” университети абдан чоң маани берет. Бул жаатта бүгүн 142 мекеме, 60тан ашык мамлекет жана эл аралык уюмдар менен байланыштабыз.

Оксфорд университетинин ректорлор комитети жана Түркиянын 60тан ашык университетинин Мевлана (студенттерди жана окутуучуларды алмашуу) программасы менен иш алып баруудабыз.

– Алдыда жаңы факультеттер же окуу жайга караштуу кесиптик билим берген мектептер ачылышы мүмкүнбү?

– Албетте, мындай план бар. Бүгүн Кыргызстанда жумушсуздар көп. Ошондуктан биз кесиптик би-

ды эске алып, мындан ары да талапка ылайык факультеттерди, бөлүмдөрдү ачуу тууралуу иштерди баштаганы турабыз. Бул иш-иш-иш биз 2016-жылдын аягына чейин чечилип, анын негизинде Кам-

Заманбап телестудия

KALİTE YÖNETİM SİSTEMİ
QUALITY MANAGEMENT SYSTEM

THE SOCIATES COMMITTEE
Oxford, UK

K-Q TSE-ISO-EN 9000

TÜRK STANDARTLARI ENSTİTÜSÜ